

Тема 2. Економічна єдність світу і суб'єкти глобальної економіки

➔ **Мета:** дослідження сутності, основних характеристик та протиріч економічної єдності світу; виділення та визначення нових дієвих суб'єктів глобальної економіки, їх сильних та слабких сторін. Систематизація знань щодо закономірностей функціонування глобальної економіки.

Методичні вказівки до виконання практичних завдань

При опрацюванні даної теми доцільно звернути увагу на особливості визначення сутності глобальної економічної єдності світу, а також схожі та відмінні риси із поняттями «глобальна економіка» та «світова економіка». Потрібно зосередитися також на вивченні та систематизації основних закономірностей функціонування глобальної економіки.

Необхідно вивчити основні показники, які характеризують ступінь участі країни у процесі глобалізації, зокрема Індекс глобалізації КОФ та його складові, та розуміти, як ними користуватися і як їх інтерпретувати.

Варто знати та розуміти роль діючих суб'єктів глобальної економіки в економічній єдності світу, розуміти, як трансформувалися їхні цілі та конкурентні переваги. Орієнтуватися в позиціях розвинених, слабо розвинених країн, а також країн, що розвиваються у глобальній економіці.

План

1. Сутність, напрямки та характеристика глобальної економічної єдності світу.
2. Закономірності функціонування глобальної економіки.
3. Індекс глобалізації КОФ та його складові.
4. Суб'єкти глобальної економіки.
5. Трансформація ролі держави в сучасних умовах.

Основні терміни і поняття

Глобальна економічна єдність, глобальна конкурентоспроможність, глобальний економічний розвиток, індекс глобалізації КОФ, індекс економічної глобалізації КОФ, індекс політичної глобалізації КОФ, індекс соціальної глобалізації КОФ, суб'єкти глобальної економіки, індивідуальні суб'єкти глобальної економіки, держава, кластери, регіональні блоки, міжнародні організації, глобальні інформаційні мережі.

Завдання для самостійного виконання

 Тестові завдання. Виберіть правильну відповідь.

- 1) Характерними ознаками економічної єдності світу є:
 - а) функціонування самостійної міжнародної фінансової сфери;
 - б) відкритість економіки та утворення системи міжнародних наддержавних організацій;
 - в) правильно все;

- г) інтенсивний розвиток ТНК та наявність розвинутої сфери міжнародної торгівлі.
- 2) Глобалізація означає:
- а) поширення безпосередніх і опосередкованих зв'язків між суб'єктами економічної діяльності всіх країн світу;
 - б) галузь економічної науки, яка займається головними планетарними проблемами сучасної і майбутньої людської цивілізації;
 - в) тісну взаємодію і сплетіння економічних, політичних, соціальних, правових, інформаційних, культурних та інших трансакцій на світовому терені;
 - г) формування єдиної для всього світового суспільства системи світогосподарських відносин.
- 3) Наведіть причини поглиблення глобалізаційних процесів:
- а) всі відповіді правильні;
 - б) посилення диспропорційності соціально-економічного розвитку країн;
 - в) загострення проблем, що є загальними для всіх людей і країн світу та важливими з погляду збереження та розвитку людської цивілізації;
 - г) процес інтернаціоналізації, який приводить до поглиблення співробітництва між країнами та посилення їх взаємозалежності.
- 4) Сучасні тенденції у глобальному регулюванні включають:
- а) широкомасштабну благодійність та технічну допомогу окремим країнам;
 - б) розширення інвестиційних потоків у світовому масштабі;
 - в) упровадження спеціальних моделей реформування економіки для країн третього світу;
 - г) інституційні прозахідні трансформації в країнах, що розвиваються, та країнах з перехідною економікою.
- 5) До основної суперечності процесу глобальної трансформації відносять протиріччя між:
- а) інтересами економічного розвитку та зростання і захистом навколишнього середовища;
 - б) інтересами розвинених країн та країн, що розвиваються;
 - в) інтересами олігархічних кланів та найбідніших верств населення;
 - г) можливостями та попитом.
- 6) До основних суперечностей глобалізації економіки не відносять:
- а) слабку узгодженість між структурами глобального регулювання;
 - б) різні вигоди країн від глобалізації;
 - в) суперечності між сферами глобального регулювання;
 - г) дисонанс між різними рівнями глобального регулювання.
- 7) Лібералізація національних економік виражається в:
- а) підвищенні ролі взаємної торгівлі товарами та послугами (що дало можливість багатосторонньої лібералізації торгівлі під егідою СОТ);
 - б) створенні системи міждержавних організацій;
 - в) відкритті виробничих філій на території інших країн із метою виходу на ринок цієї країни;
 - г) запровадженні резервної валюти, впровадженні єдиної, універсальної валюти в світі, функціонуванні світових фондових бірж.

- 8) Міжнародна торгівля – це:
- а) форма господарювання, при якій всі вироблені товари виробляються, збуваються і споживаються всередині країни;
 - б) внутрішній ринок, частина котрого орієнтується на іноземних по-купців;
 - в) суспільно-територіальний поділ праці між країнами зі сталою концентрацією виробництва певної продукції;
 - г) сфера міжнародних товарно-грошових відносин, що представляє собою сукупність зовнішньої торгівлі усіх країн світу.
- 9) Вільна торгівля – це:
- а) регулювання зовнішньоекономічної діяльності через дозволи, видані державними органами на експорт чи імпорт товару у встановлених обсягах на визначений проміжок часу;
 - б) державні заходи впливу на міжнародну торгівлю з метою регулювання структури та напряму міжнаціональних потоків товарів і послуг та контролю за світовим рухом факторів виробництва;
 - в) суспільно-територіальний поділ праці між країнами зі сталою концентрацією виробництва певної продукції;
 - г) політика мінімального державного втручання у зовнішню торгівлю, яка розвивається на основі вільних ринкових сил попиту та пропозиції.
- 10) Протекціонізм – це:
- а) форма господарювання, при якій всі вироблені товари виробляються, збуваються і споживаються всередині країни;
 - б) державна політика захисту внутрішнього ринку від іноземної конкуренції шляхом використання тарифних і нетарифних інструментів торгової політики;
 - в) кількісне обмеження на обсяг товару, що може бути імпортованим/експортованим за визначений проміжок часу;
 - г) політика мінімального державного втручання в зовнішню торгівлю, яка розвивається на основі вільних ринкових сил попиту та пропозиції.

/ **Завдання 1.** Знайдіть правильні твердження серед перелічених нижче:

1. Глобалізація в економічній єдності світу визначається економічним взаємозв'язком між країнами, який збільшується та позначається на зустрічних потоках товарів, послуг, капіталу та ноу-хау, що постійно збільшуються.

2. Глобалізація розвивається під впливом соціально-економічних чинників.

3. Численні погляди на глобалізацію не можна систематизувати.

4. Глобалізація може призвести до посилення нерівномірності розвитку окремих країн.

5. Економічна єдність світу переростає у всепоглинаючий процес, який об'єднує політичні, економічні, соціальні, екологічні, науково-технологічні та інші складові.

6. Результатом економічної єдності світу є лише вигоди від зростання участі країн у світових економічних процесах, а не висока ймовірність втрат, збільшення ризиків.

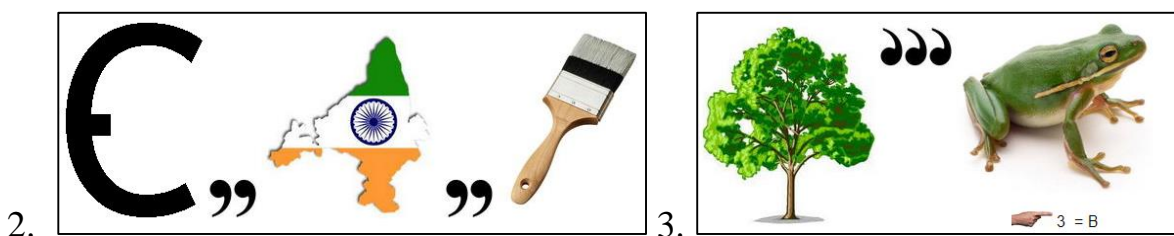
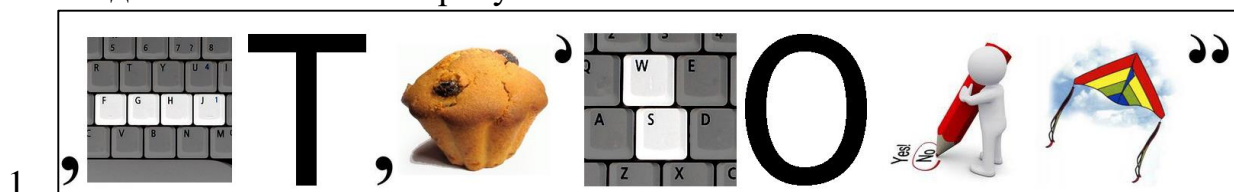
7. Глобальну економіку не можна розглядати як уніфікацію та інтеграцію світової економіки.

8. Найменш розвинені країни світу є скоріше об'єктами, а не суб'єктами глобальної економіки.

9. Річний товарообіг найбільших ТНК світу перевищує бюджети окремих країн.

10. Роль БРІКС у глобальній економіці останнім часом послаблюється.

Завдання 2. Розв'яжіть ребуси

Питання для самостійного поглибленого вивчення теми

1. Американська модель розвитку глобальної економіки.
2. Західноєвропейська модель розвитку глобальної економіки.
3. Шведська модель розвитку глобальної економіки.
4. Китайська модель розвитку глобальної економіки.
5. Японська модель розвитку глобальної економіки.
6. Південнокорейська модель розвитку глобальної економіки.